



MINISTERIET FOR BØRN, LIGESTILLING,
INTEGRATION OG SOCIALE FORHOLD

Adoption uden samtykke

Ekspertmøde i Folketingets Socialudvalg
19. marts 2015

Adoption uden samtykke

Definition:

En adoption, der gennemføres uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren/ne

Populæruddtryk: Tvangsadoption

Det er en grundlæggende betingelse, at adoptionen skal være til barnets bedste

Reglerne i et historisk perspektiv

Før 2009

- Altid plejebarnsadoption
- Praksis: Barnet skulle have været anbragt hos plejefamilien i mindst 7 år og ikke have haft kontakt med forældrene i 6-8 år
- Ingen mulighed for fastsættelse af samvær eller anden kontakt efter adoptionen
- Antal gennemførte adoptioner: Ca. 1 sag hvert andet år

I dag

- Plejebarns eller fremmedadoption (godkendte adoptanter)
- Børn under 1 år eller børn, der har været anbragt i mindst 3 år
- Skal være godtgjort, at forældrene er varigt uden evne til at varetage omsorgen for barnet
- For de små børn: Forældrene må ikke kunne spille en positiv rolle for barnet i forbindelse med samvær
- Begrænset mulighed for fastsættelse af samvær eller anden kontakt efter adoptionen
- Antal gennemførte adoptioner: Ca. 2 sager årligt

L 121

- Plejebarns eller fremmedadoption (godkendte adoptanter)
- Skal være sandsynliggjort, at forældrene er varigt uden evne til at varetage omsorgen for barnet
- Sondringen mellem børn under 1 år og børn, der har været anbragt uden for hjemmet i mere end 3 år, fjernes
- Indførelse af adoption uden samtykke af et plejebarn, hvis det vil være skadeligt for barnet, at bryde kontakten
- En lempelse af muligheden for fastsættelse af samvær eller anden kontakt efter adoptionen

Baggrunden for 2009-ændringen

Et udredningsarbejde om forældrenes retssikkerhed over for børnenes i forbindelse med iværksættelsen af forskellige tiltag for at sikre børnenes kontinuitet i deres liv

Tæt sammenhæng med Barnets Reform

Ændringerne i reglerne om adoption uden samtykke trådte i kraft den 1. oktober 2009





Baggrunden for L 121

Ankestyrelsens to undersøgelser

Løbende opfølgning på karakteren
af sagerne – resumé af sagerne



Ankestyrelsens undersøgelse fra 2011

1. Reglerne er restriktive
2. En række barrierer ved anvendelsen i praksis
3. Det tager tid at implementere
4. Kommunerne mangler sparring
5. Vanskeligt udtømmende at dokumentere den manglende forældreevne
6. Vil være sikre på dokumentationen inden sagen forelægges børn og unge-udvalget
7. Usikre på den konkret sagsgang
8. Svært at gennemføre en sag inden barnet bliver 1 år
9. Plejeforældre er ikke motiveret for adoption
10. Adoption uden samtykke er et positivt redskab



Kommunerne
siger

Ankestyrelsens undersøgelse fra 2014




Hver 3. plejefamilie vil gerne adoptere plejebarnet. Det gælder særligt de familier, der har haft barnet fra spæd

Et flertal af de adspurgte adoptanter og plejefamilier kender ikke til muligheden for at adoptere et plejebarn uden samtykke

Barnets kendskab til de biologiske forældre har en positiv betydning for tilknytningen til henholdsvis plejeforældre og adoptanter

Plejefamilierne er bekymrede for at miste støtten fra kommunen

Ankestyrelsens undersøgelse fra 2014



plejeforældrene
siger

1. Vi har et ønske om, at barnet får mere ro i opvæksten. Vi kan se, hvordan det slider på barnet, når det skal forholde sig til skiftende sagsbehandlere og svigtende forældre.
2. Vi ønsker fuld sikkerhed for, at han bliver hos os, og at vi – og ikke et utal af forskellige sagsbehandlere - bestemmer, hvad der er bedst for ham.
3. Vi vil gerne ligestille vores plejebarn med vores biologiske børn. Vores plejebarn er efterhånden mere knyttet til vores familie end til sine egne forældre.

De konkrete sager, der er behandlet i Ankestyrelsen om adoption uden samtykke

- Der er resuméer på 19 sager, hvor der er gennemført adoption af 11 børn
- Børnene har typisk været 6-7 år. Før 2009 var børnene ofte 12-13 år
- En enkelt adoption er gennemført af et barn under 1 år
- Alle børn er adopteret af deres plejeforældre
- Ofte har den ene forælder givet sit samtykke til adoptionen
- Forældrene: Psykisk sygdom (paranoid skizofreni og/eller personlighedsforstyrrelser), begrænset intellektuel kapacitet eller mental retardering. Ofte kombineret med mangeårigt misbrug. Flere har følelsesmæssige- og sociale vanskeligheder



Hovedbestemmelsen i adoptionslovens § 9, stk. 2-4

Stk. 2, 1. pkt. Selv om forældrene ikke vil give samtykke efter § 7, stk. 1, kan adoptionsbevilling i særlige tilfælde meddeles, hvis væsentlige hensyn til, hvad der er bedst for barnet taler for det.

Nuværende stk. 3 og 4

Stk. 3. Adoption af et barn under 1 år kan meddeles efter stk. 2, hvis det er godtgjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet og heller ikke vil være i stand til at spille en positiv rolle for barnet i forbindelse med samvær.

Stk. 4. Adoption af et barn, der har været anbragt uden for hjemmet i mindst 3 år, kan meddeles efter stk. 2, hvis det er godtgjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet.

Forslag til nyt stk. 3

Adoption kan meddeles efter stk. 2, hvis betingelserne for anbringelse af barnet uden for hjemmet i § 58, stk. 1, nr. 1 eller 2 i lov om social service er opfyldt, og det er sandsynliggjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet, og at adoption af hensyn til kontinuiteten og stabiliteten i barnets opvækst vil være til gavn for barnet.

Hovedbestemmelsen i adoptionslovens § 9, stk. 2-4

Stk. 2, 1. pkt. Selv om forældrene ikke vil give samtykke efter § 7, stk. 1, kan adoptionsbevilling i særlige tilfælde meddeles, hvis væsentlige hensyn til, hvad der er bedst for barnet taler for det.

Nuværende stk. 3 og 4

Stk. 3. Adoption af et barn under 1 år kan meddeles efter stk. 2, hvis det er godtgjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet og heller ikke vil være i stand til at spille en positiv rolle for barnet i forbindelse med samvær.

Stk. 4. Adoption af et barn, der har været anbragt uden for hjemmet i mindst 3 år, kan meddeles efter stk. 2, hvis det er godtgjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet.

Forslag til nyt stk. 4

Når barnet er anbragt uden for hjemmet i en plejefamilie, jf. § 66, stk. 1, nr. 1-3, i lov om social service, og betingelserne i § 58 i lov om social service er opfyldt, kan adoption efter stk. 2 meddeles plejeforældrene, hvis barnets tilknytning til plejefamilien har antaget en sådan karakter, at det vil være skadeligt for barnet at bryde denne tilknytning, navnlig under hensyn til kontinuiteten og stabiliteten i barnets opvækst og til barnets relation til sine forældre.

Forældreansvarslovens § 20 a

Bestemmelsen blev indført med lovændringen i 2009 og giver mulighed for fastsættelse af samvær eller anden kontakt efter adoption.

Nuværende § 20 a

Er barnet adopteret, kan statsforvaltningen i helt særlige tilfælde efter anmodning fra barnets oprindelige slægtninge fastsætte samvær eller anden form for kontakt med disse, hvis barnet forud for adoptionen havde samvær eller anden form for kontakt med den, som anmoder om fastsættelse af samvær m.v.

Forslag til ny § 20 a

Er barnet adopteret, kan statsforvaltningen i helt særlige tilfælde efter anmodning fra barnets oprindelige slægtninge fastsætte samvær eller anden form for kontakt med disse navnlig, hvis barnet forud for adoptionen havde samvær eller anden form for kontakt med den, som anmoder om fastsættelse af samvær m.v.



Sagsgangen hos myndighederne

Sagsgangen hos myndighederne foreslås forenklet

Nuværende sagsgang

1. Kommunal bestyrelsen
2. Børn og unge-udvalget
3. Ankestyrelsen
4. Statsforvaltningen
5. Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Ankestyrelsen, Familieretsafdeling)
6. Statsforvaltningen træffer afgørelse

Forslag til ny sagsgang

1. Kommunal bestyrelsen
2. Børn og unge-udvalget
3. Ankestyrelsen
4. Statsforvaltningen træffer afgørelse

Det foreslås, at der på Ankemødet i Ankestyrelsen deltager en person med adoptionsfaglig viden, således at denne fortsat er tilstede.

Der vil fortsat være klageadgang til domstolene



Tydeliggørelse af myndighedernes opgaver

En række nye bestemmelser foreslås indsat i serviceloven for at tydeliggøre kommunalbestyrelsen, børn og unge-udvalget og Ankestyrelsens opgaver i forhold til adoption uden samtykke. De eksisterende regler i serviceloven om f.eks. børn og unge-udvalgets stemmeafgivelse foreslås desuden samlet.

Forslaget drejer sig primært om:

- Hvornår en sag kan rejses
- Hvilke oplysninger en indstilling til børn og unge-udvalget skal indeholde
- Parternes mulighed for at udtale sig på møde i børn og unge-udvalget
- Sagsgangen
- Præcisering af, at VISO's rådgivningsforpligtelse også omfatter adoption uden samtykke



Advokatbistand

Obligatorisk beskikkelse af advokat for et barn under en sag om adoption efter adoptionslovens § 9
(adoptionslovens § 15 a, stk. 2)

Tilbud om beskikkelse af advokat skal gives til forældrene, indehaveren af forældremyndigheden og evt. plejeforældre
(adoptionslovens § 15 a, stk. 2)

Advokaterne skal indkaldes og har ret til at overvære og udtale sig på møderne i børn og unge-udvalget – også barnets advokat.



Retssikkerhed

Forældreevnen vurderes i forhold til begge forældre

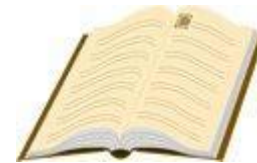
Advokatbeskikkelse for forældre og barn

Klageadgang direkte for domstolene

Barnet har mulighed for at anke afgørelser fra retten

Åbenhed i adoptioner

Opfølgingsrapporter



Aftaler mellem biologiske forældre og adoptanter, der indgås forud for adoptionen

Statsforvaltningen kan fastsætte samvær eller anden form for kontakt efter adoptionen (forældreansvarslovens § 20 a)